

MİNGƏÇEVİR DÖVLƏT UNIVERSİTETİNİN AKADEMİK AZADLIQ SİYASƏTİ

1. ÜMUMİ MÜDDƏALAR

Mingəçevir Dövlət Universiteti (MDU) cəmiyyətin sosial-iqtisadi və mədəni inkişafında önəmli rol oynayan bir ali təhsil müəssisəsi olaraq, elmi azadlıq və fikir müxtəlifliyini akademik fəaliyyətin təməl prinsiplərindən biri kimi qəbul edir. Təhsil və tədqiqat sahəsində müstəqil və azad düşüncənin təşviqi, MDU-nun strateji məqsədlərindən və intellektual inkişaf modelindən irəli gəlir.

Akademik azadlıq MDU-nun tədris, tədqiqat və elmi fikir mübadiləsi fəaliyyətlərinin müstəqil və sərbəst şəkildə həyata keçirilməsinin əsas hüququdur. Bu hüquq, həm yerli, həm də beynəlxalq hüquqi normativlərlə, o cümlədən Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası, Azərbaycan Respublikasının Təhsil haqqında Qanununa, Azərbaycan Respublikasının Elm haqqında Qanununa, Azərbaycan Respublikasında Ali Təhsil Strategiyasına (2022–2035), MDU-nun Nizamnaməsinə və digər müvafiq qanunvericilik aktları ilə tənzimlənir.

Akademik azadlıq MDU-nun elmi mühitində yaradıcılığın, yeniliklərin və kritik düşüncənin inkişafına zəmin yaradır. O, müəllim, tədqiqatçı və tələbələrin elmi fəaliyyətlərində siyasi, ideoloji və digər təzyiqlərdən azad olmasını təmin edir.

Bu siyasət sənədi MDU-nun idarəetmə sistemində akademik azadlığın təmin olunması üçün hüquqi və etik əsasları müəyyən edir, MDU-nun bütün üzvlərinə müvafiq hüquq və məsuliyyətləri aydın şəkildə çatdırır, həmçinin MDU-nun beynəlxalq əməkdaşlıq fəaliyyətlərinin və elmi təcrübələrinin yüksəldilməsi, həmçinin MDU-nun nüfuzunun artırılması üçün əhəmiyyətli rol oynayır.

2. ƏSAS ANLAYIŞLAR

MDU üçün:

Akademik azadlıq: MDU-da çalışan müəllim, tədqiqatçı və tələbələrin tədris proqramlarını seçmək, elmi tədqiqatlar aparmaq, nəticələrini sərbəst şəkildə yaymaq, həmçinin fikir və müzakirələrdə iştirak etmək hüququdur. Bu azadlıq elmi fəaliyyətdə siyasi, inzibati və digər təzyiqlərdən azad olmaq deməkdir.

Akademik məsuliyyət: Akademik azadlıq hüququndan istifadə edən hər bir şəxs etik normalara, peşə standartlarına, qanunlara və MDU-nun daxili qaydalarına riayət etməlidir. Bu, akademik azadlığın məsuliyyətlə həyata keçirilməsini və MDU-nun nüfuzunun qorunmasını təmin edir.

Tədqiqat etikas: Elmi fəaliyyət zamanı dürüstlük, obyektivlik, intihalin qarşısının alınması, nəticələrin doğru təqdim olunması və müəllif hüquqlarının qorunması kimi prinsipləri əhatə edir. Tədqiqat etikas elmi ictimaiyyətin etimadını təmin edir və elmin inkişafına xidmət edir.

İfade azadlığı: Hər bir akademik və tələbənin elmi və pedaqoji fəaliyyət çərçivəsində sərbəst və məsuliyyətli şəkildə fikir bildirmək, mübahisə aparmaq, tənqid

etmək hüququdur. Bu hüquq MDU mühitində rəqabətli və dinamik elmi diskussiyaların aparılmasını təmin edir.

3. SİYASƏTİN ƏHATƏ ƏHATƏ DAİRƏSİ

Bu siyasət MDU-nun bütün akademik heyəti (müəllimlər, tədqiqatçılar, doktorantlar), tələbələri, eləcə də qonaq alimlər və digər elmi əməkdaşlarına şamil olunur. Həmçinin, bu sənəd MDU-nun bütün fakültə və bölmələrində akademik fəaliyyət göstərən şəxslərin hüquq və vəzifələrini müəyyən edir.

Siyasətin tətbiqi MDU-nun elmi-tədqiqat institutları, kafedraları, laboratoriyaları, konfrans və seminarlarında, elmi nəşrlərdə, həmçinin tədris prosesində və digər akademik fəaliyyətlərdə akademik azadlığın qorunmasını təmin edir.

Bundan əlavə, siyasət MDU daxilində akademik azadlığın pozulması hallarında yaranan məsələlərin operativ və şəffaf həlli mexanizmlərini nəzərdə tutur. Bu, MDU-nun yüksək akademik və elmi standartlara cavab verməsi üçün zəruridir.

4. AKADEMİK AZADLIQ HÜQUQLARI

4.1. Tədris azadlığı

Müəllimlər öz dərs proqramlarını və tədris metodlarını elmi əsaslara və müasir standartlara uyğun olaraq sərbəst seçmək hüququna malikdirlər. Onlar müxtəlif nəzəriyyələr və tədqiqat nəticələrini tədris prosesində təqdim edə, tələbələrin fərqli yanaşmaları öyrənməsinə şərait yarada bilərlər.

Tələbələr dərslərdə müzakirələrdə sərbəst iştirak etmək, müxtəlif elmi fikirləri araşdırmaq və öz baxışlarını sərbəst ifadə etmək hüququna malikdirlər. Bu, tələbələrin analitik və tənqidi düşüncə bacarıqlarının inkişafını təmin edir.

Tədris prosesində müəllimlərin və tələbələrin yaradıcılıq təşəbbüsləri dəstəklənir, onların elmi-ideoloji təzyiqlərə məruz qalmasına imkan verilmir.

4.2. Tədqiqat azadlığı

Akademik heyət tədqiqat mövzularını öz maraq və ixtisaslarına uyğun sərbəst seçir, maliyyə və digər məhdudiyyətlərdən kənar olaraq elmi fəaliyyət göstərə bilər.

Tədqiqatlar nəticələri hər hansı senzura olmadan nəşr edilə, konfranslarda təqdim oluna və beynəlxalq ictimaiyyətlə paylaşa bilər.

MDU siyasi, dini və digər təzyiqlərdən azad elmi mühit yaratmaqla, tədqiqatların obyektivliyini və müstəqilliyini təmin edir.

4.3. İfadə azadlığı

Akademik heyət və tələbələr elmi və ictimai müzakirələrdə sərbəst və məsuliyyətli şəkildə fikir bildirə, tənqid edə və müzakirələrdə (debatlarda) iştirak edə bilərlər.

MDU-da fikir ayrılıqları konstruktiv və hörmət çərçivəsində həll olunur, təzyiq, qərəz və senzura tətbiq edilmir.

Hər bir üzv öz fikrini azad şəkildə ifadə etməklə yanaşı, digər şəxslərin hüquqlarına və ləyaqətinə hörmət göstərməlidir.

5. AKADEMİK MƏSULİYYƏTLƏR

Akademik azadlıqdan istifadə edən hər bir şəxs elmi fəaliyyət zamanı dürüstlük, şəffaflıq və etik standartlara riayət etməlidir. Plagiat, saxtakarlıq və digər etik pozuntular yolverilməzdir və ciddi cəzalarla nəticələnə bilər.

Akademik azadlıq nifrət nitqi, diskriminasiya, təhqir və digər neqativ halların yayılması vasitəsi kimi istifadə edilə bilməz. MDU-da hər kəsin təhlükəsiz və hörmətli mühitdə fəaliyyət göstərməsi təmin olunmalıdır.

Akademik vəzifələrini yerinə yetirərkən müəllim və tələbələr MDU-nun nüfuzunu və elmi adını qorumağa borcludurlar. Onlar münaqişələr və fikir ayrılıqlarını sülh və peşəkarlıq yolu ilə həll etməlidirlər.

MDU-nun daxili qaydalarına riayət etmək, akademik dürüstlüyü və elmi standartları qorumaq hər bir üzvün məsuliyyətidir.

6. AKADEMİK AZADLIĞIN QORUNMASI

Akademik azadlığın pozulması hallarında MDU-da yaradılmış **Akademik Etika və Azadlıq Komitəsi** müvafiq şikayətləri araşdırır, obyektiv qərarlar verir və problemlərin həllinə çalışır.

Təzyiqə məruz qalan akademik və tələbələrin hüquqları qorunur, onların anonimliyi təmin edilir və zəruri hüquqi müdafiə mexanizmləri işə salınır.

Siyasətin pozulması ilə bağlı şikayətlər vaxtında və şəffaf şəkildə araşdırılır, qanunvericiliklə müəyyən edilmiş tədbirlər görülür.

MDU rəhbərliyi akademik azadlığın pozulması hallarının qarşısının alınması üçün profilaktik tədbirlər həyata keçirir.

7. İDARƏETMƏ VƏ MONİTORİNG

Akademik Azadlıq Siyasətinin icrası MDU-nun ali idarəetmə orqanları – Elmi Şura, Rektor və müvafiq şöbələr tərəfindən həyata keçirilir.

MDU-da akademik azadlığın səviyyəsi müntəzəm olaraq monitorinq edilir, qiymətləndirilir və nəticələr əsasında təkmilləşdirmə işləri aparılır.

Siyasətin tətbiqində yaranan çatışmazlıqların aradan qaldırılması məqsədilə dövrü təlimlər, seminarlar və maarifləndirici tədbirlər keçirilir.

Hər iki ildən bir siyasət yenilənir, beynəlxalq təcrübələr və yerli qanunvericilikdə baş verən dəyişikliklər nəzərə alınaraq təkmilləşdirilir.

8. YEKUN MÜDDƏALAR

Bu siyasət Azərbaycan Respublikası qanunları və beynəlxalq təhsil və elmi fəaliyyət standartları ilə tam uyğunlaşdırılmışdır.

Siyasətin müddəaları ilə Azərbaycan Respublikasının digər qanunları arasında ziddiyyət yaranarsa, qanunlarda nəzərdə tutulan prinsip və normalar əsas götürülür.

MDU əməkdaşları və tələbələri siyasətin müddəalarını öyrənmək və ona riayət etmək öhdəliyi daşıyırlar.

Siyasət MDU-nun etik kodeksi və digər daxili qaydaları ilə birlikdə tətbiq olunur və ümumi akademik mühitin qorunmasına xidmət edir.